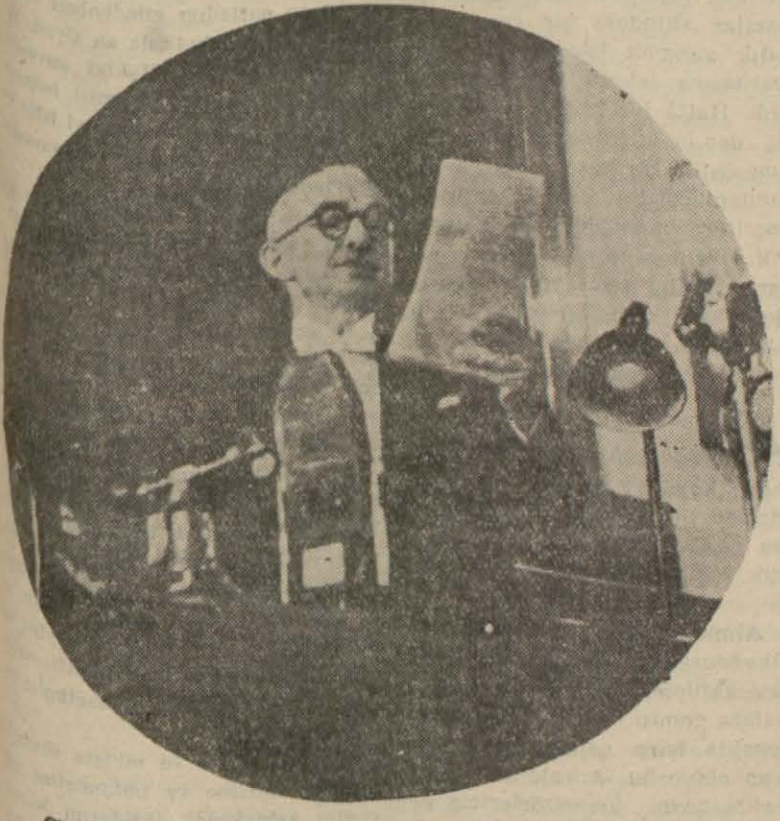

Millî Şefimizin kıymetli direktifleri

« İstirabı azaltmak, millet tahammülünü arttırmak, muharebe dışında kalmak ve muharebeye girilirse şerefle ve selâmetle çıkmak için tek çare, resmî vazife sahiplerine ve en başında cümhuriyet hükûmetine yardım etmektir. »

Cumhurreisimiz geçen seneki açış nutuklarını irad ederken

B. M. Meclisi müstesna günlerinden birini daha yaşadı

Millî Şef'in nutuklarından sonra yapılan seçimde Reisliğe Abdülhalik Renda, Reis vekilliklerine Dr. Mazhar Germen, Refet Canıtez ve Şemsettin Günaltay intihap edildiler

Ankara, 1 (Vatan) — Büyük Millî Şef İnönü, bugün saat 14.15 günlerinden beklenen senelik program nutukunu Büyük Millet Meclisinde söylemiştir. Şefin bu büyük nutukunu Büyük Millet Meclisi büyük tezahürlerle vesile olmuş, millet vekilleri nutkun her satırını doğru, varol, bravo sesleri ve sürekli alkışlarla tasvip etmişlerdir. Şefin Büyük Millet Meclisini vatanseverlikle senelik nutkunu verdiğini bilen Ankara halkının büyük bir ekseriyeti saat 12 den itibaren Meclis binasının karşısındaki meydanı doldurmuşlardı. Saat 13 itibaren de büyük bir dinleyici kalabalığı Mecliste yerlerini almış bulunuyorlardı.

Riyaseticümhur locasında. Büyük Millî Şefin Sayın valideleri ile reisleri, mahdumları ve kerimeleleri bulunuyorlardı. Bu locanın sol tarafındaki kısımda Divanı Muhaberat, Devlet Sûrasi ve Temyiz Mahkemesi reisleri sağ tarafındaki kısımda Genelkurmay Asbaşkanı Orgeneral Asım Gündüz ile Ordu Müfettişlerinden Orgeneral Mustafa Müglali oturuyorlardı.

Yeni ve ecebi matbuat mensupları büyük bir sabırsızlık içinde bekliyorlardı.

Saat 14 e 5 kala büyük ve orta büyüklükte, elçilik erkânı, riyaset mahdumları iki tarafındaki localarda yer almaya başladılar.

Saat tam 14 te Reis vekili Refet Canıtez Meclis riyaset kürsüsüne isgal ederek mebusların yokluğunu bekledi. Bundan sonra kürsüden inerek büyük ve mühim nutuklarını söylemek üzere Millî Şefi davet etmek için dışarı çıktı. Saat 14.15 te büyük bir zindele içinde ve Türk milletine has bir vekar ile Millî Şefimiz riyaset kürsüsüne geldiler. Şefi karşılayanlar, dakikalarca süren alkışlarla Şefin girişini ve Şefe olan bağlılıklarını bir defa daha bütün dünyaya ilan ettiler.

Nutkun okunmasını müteakip kürsülerden çıkan mesul ve gayri mesul bütün vatandaşların söylediği cümle şu idi:

« Şef, her zaman olduğu gibi milletini kalbine tercüman olmuş, ve millete doğru yolunu göstermiş » (Devamı Sa. 3, Sü. 7 de) (//)

“ Acı ile hatırlamalıyız ki milletin iâşe işlerini tanzim etmek yolunda cümhuriyet hükûmetlerinin sarfettikleri gayretlere, iki senedenberi, cemiyetimiz tarafından hiç yardım edilmemiştir. İşte bugün ilk halolunacak mesele umumî itimat havasının iade edilmesidir. ,,

Dış siyasette her zamanki yolumuz:

“ Ahidlerimize, ittifaklarımıza ve dostluklarımıza sadık olarak ve her devlete karşı hileli ve saklı fikirli olmaktan dikkatle sakınarak millî emniyet siyasetimizi takip edeceğiz. ,,

Cumhurreisimiz İsmet İnönü Büyük Millet Meclisinin altıncı intihap devresinin dördüncü intihap yılımı pek önemli bir nutukla açtı. Dış siyasette «ahitlerimize, ittifaklarımıza ve dostluklarımıza sadık olarak ve her hangi bir devlete hileli ve saklı fikirli olmaktan dik katle sakınarak, millî emniyet siyasetimizi takip edeceğimiz» bir defa daha belirten ve iç duruma radyo gazetemizin dediği gibi «her iyi ve doğrunun yüzünü güldürmüş, her kötünün yüzünü titretmiş» olan bu nutkun en mühim cümlelerini aşağıya naklediyoruz. Nutkun tam metni üçüncü sayfamızdadır.

«İnsanlık, öldürmekten başka usul tanımayan bir acınacak istikamete, gittikçe daha ziyade saplanmış bulunuyor. Bu halleri insan olarak ve millet olarak seyrederken büyük ızdırap duyuyoruz.

«Milletlerin, küçük büyük, hepsi için yeryüzünde istiklâl ve haysiyetle yaşamak imkânı sabit olacaktır. Bizim milletlerarası siyasette daima esas prensibimiz olmuş olan bu gayenin, en insafsız mücadelelerden sonra olsun, kabul edilmesinden büyük sevinç duyacağız.

«Biz önümüzdeki sene dahil, millî siyasetimizin içinde

ve dışarda herkesce bilinen istikametlerini, dürüst ve ciddi olarak muhafaza edeceğiz.

«Biz, her devlette olan münasibetlerimizin mahiyetini açıkça söyleyebilir karakterde ve kuvvette olduğumuz için politikamızı gelecekte de sebatla takip etmekten çekinmiyeceğiz.

«Ziraat mahsullerinin fiyatlarını makul bir surette arttırmak hareketi hükûmetin isabetli teşebbüslerindendir. Dünya pahalılığının yükünü yalnız köylünün yüklenmesini istemek büyük haksızlıktır. Hem köylünün kalkınmasını temin etmek, hem onu haddinden dışarı fiyat hirsına kapılmaktan korumak lazımdır.

«Millet olarak hakiki görüşümüz bu gürbüz ve kuvvetli haldir. Ancak Büyük Millet Meclisinin ehemmiyetle dikkatini celbetmek isterim ki patladığı gün-denberi dünya harbine, memleketimiz en ziyade bugün yaklaşmıştır.

«Bu sebeple bir gün bilmediğimiz bir istikametten ve bilmediğimiz bahaneler altında vatanımızın taarruza maruz kalması ihtimalini Büyük Millet Meclisinin ciddi olarak gözünde tutması icabeder.

İzırabı azaltmak, millet tahammülünü arttırmak, muharebe dışında kalmak ve muharebeye girilirse şerefle ve selâmetle çıkmak için tek çare, resmi vazife sahiplerine ve en başında Cümhuriyet Hükûmetine candan yardım etmektir.

«Devlet ve millete sövmek, milletin nefesine ve hükûmetine güvenini zehirlemek iktidarını kimseye vermemeliyiz. Ticaretin ve iktisadi faaliyetlerin serbestliğini bahane ederek milleti soyamak hakkını hiç kimseye, hiçbir zümreye tanımamalıyız. Hırslı politikacıların, millet iradesi üstünde dahili ve harici bir siyaset yürütmelerine asla müsamaha etmemeliyiz.

«Kahraman ve kıymetli ordumuzu hazır bulundurmak, bugün her zamandan ziyade lazımdır. Vatanında istislahat arttıracak tedbirler, asıl genişlik yollarıdır.

«Tarihte büyük meseleler halletmiş bir milletin evlâtıyız. Kendimize, milletimize güvenimiz, her vaziyette en isabetli tedbirleri bulacağımıza güvenimiz, her zamandan fazla ve kuvvetlidir.»

Şark cephesi

Stalingrad'da donlar başladı
Nalçık bölgesinde Ruslar şiddetli bir müdafaa harbi yapıyorlar

Moskova, 1 (A.A.) — Sovyet askeri mütehassısı Albay Vasilyef bu gün Moskova radyosunda yaptığı bir konuşmada Stalingraddaki durumunu şöyle hulâsa etmiştir: Almanlar her gün ölü ve yaralı olarak vasatî 4000 asker kaybediyorlar. Aynı zamanda evvelce de olduğu gibi hedeflerine varmaktan da çok uzak bulunuyorlar.

Stalingrad bölgesinde ilk donlar başlamıştır. Müdafaa hatlarımız. Almanların şimdiye kadar tesadüf emedikleri derecede kuvvetli ve cesur askerler tarafından tutulmaktadır.

Almanlar için artık geri dönmek (Devamı Sa. 3, Sü. 4 de) —

Türk Gazetecileri Atlantada

“Rüzgâr gibi geçti,,
eserinin müellifi ar-
kadaşlarımızı öğle
yemeğine davet etti

Atlanta, 1 (A.A.) — Atlantayı ziyaretleri esnasında Türk gazetecileri (Devamı Sa. 3, Sü. 7 de //

C. Batı Pasifikte

Bir Amerika uçak gemisi battı,
bir Japon ağır kruvazörü
havaya uçtu

Vaşington, 1 (A.A.) — Bahriye Nezareti tarafından cumartesi günü neşredilen tebliğde şöyle denilmektedir:

Bahriye Nezaretinin 169 numaralı tebliğinde ağır hasara uğradığı kaydedilen Birleşik Amerika tay-

yare gemisi sonradan batmıştır. Gemisi 25 ilktesinde cenup Pasifikte Santa Cruz adası civarında iki ke-re düşman bomba ve tarfil tayyarelerinin hücumuna uğramıştır.

Öğleden evvel yapılan ilk hücum esnasında gemi ağır hasarlara uğramış ve kurtulması için yedeğe alınmıştır.

Öğleden sonra yapılan ikinci taarruz su kesimi üzerinde yeni hasarlara sebep olmuş ve gemi yana yatmıştır. Mürettebat o esnada gemiden çıkarılmamış ve gemi sonradan batmıştır.

Şimdiye kadar alınan haberler den insan kayıplarının az olduğu (Devamı Sa. 3, Sü. 2 de) XX

Beşiktaş-Fener muhteliti, Bulgar takımını 3-0 yendi

Bulgar takımının futbolcularımıza karşı üçüncü bir mağlubiyetle neticelenen dünki maçın heyecanlı iki safhası (Maçın tafsilâtı dördüncü sayfamızdadır.)

Burma'ya taarruz

Taarruz saatinin yaklaştığı, Müttefiklerin burayı geri alacağı bildiriliyor

Nevyork, 1 (A.A.) — Musson rüzgârları mevsimi geçtiği için Assamda, Burma ve Bingle körfesi sa- (Devamı Sa. 3, Sü. 2 de) —

Telgraf, telgraf ve radyo haberleri

Askerî durum

Yazan:

İhsan BOPAN

Doğu cephesinde:

harp vaziyeti

Stalingrad bölgesinde ve Kafkasyada mevzî Alman taarruzları devam etmektedir. Almanlar kısa kadar Stalingrad, Tuapse, Vlodikafkas ve Grozny mevkiilerini zapt etmekten daha ümit kesmemişlerdir. Bu sebeple II. Teşrin ayında da bu şehirler uğrunda taarruz ve müdafaa savaşları olacaktır.

Görünüşe göre Tuapse cephesinde Rus mukavemeti birdenbire kuvvetlenmiştir. Almanlar, Mozdok'un 90 kilometre batı cennubunda Nalçık'a kadar uzanmışlar ve bu kasabaya girmişlerdir. Burası Bakü demiryolundan ayrılan bir şube hattının son ucu. Almanların buradan sonra Kafkas dağlarının şimal eteklerini armanacaklarını ve zirvelere ulaşmaya çalışacaklarını tahmin etmiyorum. Yani orta Gürcistana inmek için dağ geçitlerini zorlamak oahis mevzuu olamaz.

Grozny sahasında Alman taarruzları şimdilik durmuştur. Almanlar Kafkasyadaki çok mevzileri, şimdiki bulundukları hatlardan pek farklı olmayacaktır.

Stalingradın şimal ve cennubunda iki yardımcı Rus ordusu taarruz halindedir. Mareşal Timochenko, şehirdeki müdafilerin yükünü hafifletmek maksadıyla Alman ordusunun şimal ve cennup cennahlarını tekrar tazvika başlatmıştır. Moskova ve Stokholm'den gelen haberlere göre, şimaldeki Rus ordusu göğüs göğüse muharebelerden sonra biraz daha ilerlemiştir. Cennupdaki Rus ordusu ise Alman - Rumen kitalarının tuttuğu ikinci müdafaa hattını yarmış, 2 - 3 meskün yeri işgal etmiştir. Zaten Berlin'den gelen bir haberde de, Stalingrad cennubunda Rusların Volga üzerindeki takviye kuvvetleri ile birlikleri ve bu kuvvetlerle Stalingrad'daki Alman kuvvetlerinin arkaalanı vurmak istediği bildirilmiştir.

Görülüyor ki Almanlar için Stalingrad almak kâfi gelmeyecektir. Şehir şimal ve cennubunda Rus ordularını buradan uzaklara atmak zorundadırlar. Aksi takdirde Ruslar, belki de bütün kuş taarruzlarında bulunacaklar, Almanların burada barınmasına fırsat verilmeyecektir.

Berlin'den gelen bir habere göre, Ruslar kuş taarruzlarına hazırlanıyorlar; bu maksatla Moskova'nın batısında mühim hava kuvvetleri toplanmışlar. 10 Rus uçağı Vitebsk'e hücum etmiş.

Bunların hepsi düşürülmüş. Vitebsk merkez cephesi gerisinde mühim bir demiryol merkezidir.

Biz Rusların merkez cephesinden başka Leningrad çevresinde, Stalingrad ve Don cephesinde ve bilhassa Kafkasyada kuş taarruzları yapacaklarını sanıyoruz. Almanlar merkez cephesinde geçen kıştanberi kuvvetlerini yerleşmiş ve uçuş tahkimatı yapmış buluyorlar. Fakat cennubi Ruslarda Almanlar henüz hazır değil ve yerleşme vaziyetindedirler.

Holusa, Alman ordusu doğu cephesinde kuş mevzilerine yerleşme ve müdafaa tertibatı alması çalışmaktadır. Stalingrad ve Kafkasyadaki mevzî Alman taarruzlarının artık bu bakımdan ehemmiyeti yoktur.

Deniz kuvvetleri ve deniz savaşları

(Başı 2 incede) (E)

Rinden daha ağır toplar ile teçhiz edilmiştir. Bu tipte üç veyahut dört geminin bir araya gelerek İngilizlerin Hindistan ile olan muvassalatını tehdit etmek şansını bulabilir. Ve aynı zamanda keşiflik kudemini gösterebilir.

Kyanuslarda akıncılık yapan gemilerin üçüncü tipi de topları ve torpidoları, mayın tayıyare ve diğer silahları olan 17 - 19 mil süratindeki ticaret gemileridir. Bu gemilerde topları isabetini ayarlayan ateş kontrol manzumeleri de vardır. Haricî şekillerini değiştirecek bin türlü vasıtalar da bulunur. Bu suretle düşmanın aldatmak bir satını daima kazanır. Bu şekil de, gizleme haricî görünüşlerde bazı işgal tebeddülleri icap ettirir ki, İngilizler bunları kruvazörlerinde yapamaz. Bu gemiler bazı noktalardan aynı cesametteki kruvazörlerinden daha çok kuvvetlidir. Üç dört taneşinin bir araya gelmesi kâfi için endişe ve tehlikeler uyandırır. Bunun için muhafız gemilerin artırılması icap eder. Geçen harpte bu gemilerin birleşik hareketleri daima görülmüştür. İras etikleri zararlar miktarını bilmek güç olmaksızın beraber ilk iki sene zarfında bu yekünün 100 gemiyi aştığı muhtemeldir.

Hüsamettin ÜLSAL

Hava harekâtı

Her iki tarafa şiddetlendi

Yeni Amerikan uçakları

Lalinea, 1 (A.A.) — Kirk kadar Amerikan bomba tayyaresi dün Cebelitarık'a gelmiştir. Burada büyük bir hava faaliyeti vardır. Diğer taraftan Rodney zırhlısı, Furius tayyare gemisi, 14 torpido ve 18 tayyare şimdiki askerî limanda bulunmaktadır. Birkaç ticaret vapuru limana mühim miktarda Amerikan kitaları ve birçok harp malzemesi çıkarmıştır.

Berlin, 1 (A.A.) — Büyük Britanya karşı yapılan mücadelede Alman hava ordusu uçakları, dünkü gün ve gece Kanterbury şehrine karşı müteaddit dalgalarda misilleme taarruzları yapmışlardır. Bir kısmı alçak uçuşla atılan bombalar, tahripkâr tesirleri ile ve çikartıkları yangınlarla büyük tahribat yapmışlardır. Himaye av uçağı filoları 5 İngiliz av tayyaresi düşürmüştür. Daha başka savaş uçakları İngilizlerin doğu cennubundaki bazı mahallerde ezulme Douvres'da bulunan askerî hedefleri bombalamışlardır.

Londra, 1 (A.A.) — Dün akşam, birkaç düşman uçağı Canterbury'de şimali İngiltere'de, şehirlere taarruz etmişlerdir. Taarruz eden uçaklardan dokuz tahrip edilmiştir. Bunlardan üçünü uçaksavar topları, geri kalanını da av uçaklarımız düşürmüştür.

İki İngiliz uçağı kayıptır. Hasar almıştır. Oldu ve yaralı vardır.

Londra, 1 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetlerine mensup uçaklar şimal batı Almanyada hedeflere taarruz etmişlerdir. Başka uçaklar şimal Fransada trenlere taarruz etmişlerdir.

Morvindo tipinde uçaklar Manş denizini geçerek şimendiferlere tam isabetler kaydetmişlerdir.

Bütün hareketler sonunda 3 bomba ve 4 av uçamız kayıptır.

Pasifikte

(Başı 1 incede) XX anlaşmaktadır. Hâdiseler bildirildiği ten sonra ölenlerin yakın akrabalarına telgrafla haber verilecektir. Bahis mevzuu olan hareket esnasında bu taarruzlarda bulunacaklar, Almanların burada barınmasına fırsat verilmeyecektir.

Berlin'den gelen bir habere göre, Ruslar kuş taarruzlarına hazırlanıyorlar; bu maksatla Moskova'nın batısında mühim hava kuvvetleri toplanmışlar. 10 Rus uçağı Vitebsk'e hücum etmiş.

Bunların hepsi düşürülmüş. Vitebsk merkez cephesi gerisinde mühim bir demiryol merkezidir.

Biz Rusların merkez cephesinden başka Leningrad çevresinde, Stalingrad ve Don cephesinde ve bilhassa Kafkasyada kuş taarruzları yapacaklarını sanıyoruz. Almanlar merkez cephesinde geçen kıştanberi kuvvetlerini yerleşmiş ve uçuş tahkimatı yapmış buluyorlar. Fakat cennubi Ruslarda Almanlar henüz hazır değil ve yerleşme vaziyetindedirler.

Holusa, Alman ordusu doğu cephesinde kuş mevzilerine yerleşme ve müdafaa tertibatı alması çalışmaktadır. Stalingrad ve Kafkasyadaki mevzî Alman taarruzlarının artık bu bakımdan ehemmiyeti yoktur.

Deniz kuvvetleri ve deniz savaşları

(Başı 2 incede) (E)

Rinden daha ağır toplar ile teçhiz edilmiştir. Bu tipte üç veyahut dört geminin bir araya gelerek İngilizlerin Hindistan ile olan muvassalatını tehdit etmek şansını bulabilir. Ve aynı zamanda keşiflik kudemini gösterebilir.

Kyanuslarda akıncılık yapan gemilerin üçüncü tipi de topları ve torpidoları, mayın tayıyare ve diğer silahları olan 17 - 19 mil süratindeki ticaret gemileridir. Bu gemilerde topları isabetini ayarlayan ateş kontrol manzumeleri de vardır. Haricî şekillerini değiştirecek bin türlü vasıtalar da bulunur. Bu suretle düşmanın aldatmak bir satını daima kazanır. Bu şekil de, gizleme haricî görünüşlerde bazı işgal tebeddülleri icap ettirir ki, İngilizler bunları kruvazörlerinde yapamaz. Bu gemiler bazı noktalardan aynı cesametteki kruvazörlerinden daha çok kuvvetlidir. Üç dört taneşinin bir araya gelmesi kâfi için endişe ve tehlikeler uyandırır. Bunun için muhafız gemilerin artırılması icap eder. Geçen harpte bu gemilerin birleşik hareketleri daima görülmüştür. İras etikleri zararlar miktarını bilmek güç olmaksızın beraber ilk iki sene zarfında bu yekünün 100 gemiyi aştığı muhtemeldir.

Hüsamettin ÜLSAL

Millî Şefimizin nutukları

Ankara, 1 (A.A.) — Reisiülmhur İsmet İnönü, Büyük Millet Meclisinin 6 ncı intihap devresinin 4 üncü içtima yılını aşağıdaki nutuklarıyla açmışlardır:

Büyük Millet Meclisinin muhterem azası:

Altıncı intihap devresinin dördüncü içtima yılını açıyorum. Muhterem azayı sevgilerle selamlıyorum. Bu sene, millet Şefimizin Büyük Meclis tarafından yeni bir azim ve irade ile idare edilmesini gerektiren şartlar içinde toplanmış bulunuyoruz. En büyük millî felâketleri yenerek bu memleketin tarihinde yer tutmuş olan Büyük Millet Meclisinin, her bakımdan ve her zaman olduğu gibi, millete nümune olacak azimli ve feragatli çalışması, engin faydaları ve feyizler getirecektir.

Aziz arkadaşlarım:

Dünya harbi bu yıl da kanlı şekillerle memleketleri yakıp yıkmakta devam etti. Şehirler ve cephe gerilerinin silahsız halk yığınları, her tarafa, ateş içinde kaldılar.

İnsanlık, öldürmekten başka usul tanımayan bir acınacak istikamete, gittikçe daha ziyade saplanmış bulunuyor. Bu halleri insan olarak ve millet olarak seyrederken büyük ızdırıp duyuyoruz. Bütün küreyi kaplamış olan harbin şimdiki kadar olan inkısaftı neticesi olarak yeryüzünde bir tarafın hâkimiyetine dayanan bir siyaset yapışını kalamıyacağı veya kurulamıyacağı anlaşılmaya başlamıştır denilebilir.

Milletlerin, küçük büyük, hepsi için yeryüzünde istiklâl ve haysiyet yaşamak imkânı sabit olacaktır. Bizim milletlerarası siyasete daima esas prensibimiz olmuş olan bu gayenin, en hususî mücadelelerden sonra olsun, kabul edilmesinden büyük sevinç duyacağız.

Aziz arkadaşlarım:

Muharebe edenler arasında bir anlaşmayı, bugün için ümit ettirecek hiçbir yerde hiçbir delil yoktur. Öyle görünüyor ki 1943 yılı daha geniş ve daha insafsız muharebelerle geçecektir.

Biz özümlükleri sene dahi, millî siyasetimizin içeride ve dışarda herkesce bilinen istikametlerini, dürüst ve ciddi olarak muhafaza edeceğiz. Ahidlerimiz, ittifaklarımız ve dostluklarımızı sadık olarak, ve herhangi bir devlete karşı hiyleli ve saklı fikirli olmaktan dikkatle sakınarak, millî emniyet siyasetimizi takip edeceğiz. Büyük Meclis takdir eder ki gittikçe şiddetlenen düşmanlık havası içinde, hergün biraz daha sinirlenmiş taraflar arasında tarafızsız politikası yürütme, hükümet için çok yorucu olmaktadır. Biz, her devlete olan münasibetlerimizin mahiyetini açıkça söyleyebilir bir karakterde ve kuvvette olduğumuz için politikamızı gelecekte de sebatla takip etmekten çekinmeyeceğiz. Siyasetimizdeki dürüstlüğün her tarafa ait faydalarının, bütün muhariplerce takdir edildiğini sanıyoruz.

Arkadaşlar:

Geçen bir sene zarfında çalışmalarımızın neticeleri dikkatle incelenmeye değer. Bir taraftan millet hayatının ilerlemesini ve gelişmesini, dünya harbinin şartları içinde hiç aksatmadan devam ettirdik. Memleketin imarı için her tarafa çeşitli faydalı işlere ara vermedik. Demiryolları, büyük su işleri, her türlü yapı işleri, iktisadî faaliyetler hakikaten, memnun olduğumuz bir şekilde gelişmiştir. Milletin kültür, güzel sanatlar ve teknik öğretimde vakit kaybetmeden hazırlanması için büyük programlar kabul ettik. Bu programları zevkle ve sarımsız sebatla takip edeceğiz.

Büyük Meclisin takdirine mazhar olacağına emin olduğum bir büyük işimiz de, ziraatımıza büyük miktarda ve yeni bir gayretle ehemmiyet verilecektir. Her türlü devlet muvaffakiyetlerinin temeli olan malyemizin ise ağır vazifelerini memnun olduğumuz tarza başarmaya devam etmiştir. Ziraat mahsulünün fiyatlarını makul bir surette arttırmak hareketi hükümetin isabetli teşebbüslerindendir. Dünya pahalılığının yükünü yalnız köylümüzün yüklenmesini istemek büyük haksızlıktır. Hem köylünün kalkınmasını temin etmek, hem onu hadden aşırı fiyat hırsına kapılmaktan korumak lazımdır.

Aziz arkadaşlarım:

Türkiyede millet hayatının gidişindeki çalışma ve ilerleme man-

zarası, vatandaşların memleket ve millet sevgileri için her zamanı kabul etmiş halleri, büyük ve kuvvetli bir milletin işaretleridir. Millet olarak haklı görülmüş, bu gürbüz ve kuvvetli haldir. Ancak Büyük Millet Meclisinin ehemmiyetle dikkatini celbetmek isterim ki patladığı gündenden dünya harbine, memleketimiz en ziyade bugün yaklaşmıştır. Hakiki kuvvetlerimiz, sağlam vaziyetimiz bulundup gölgelendiren bir manevi telaş ve ızdırıp havası, bugün vatanımızın üzerinde esmektedir. Böyle haller, bir milleti hastalıklı ve zayıf gösterirler. Hastalıklı millet bünyeleri haricî tehlikeleri süratle çekerler. Bu sebeple bir gün bilmediğimiz bir istikametten ve bilmediğimiz bahaneler altında vatanımızı taarruz maruz kılması ihtimalini Büyük Millet Meclisinin ciddi olarak gözünde tutması icabeder.

Aziz arkadaşlar:

Şuursuz bir ticaret havası, haklı sebepleri çok aşan bir pahalılık belası, bugün vatanımızı ızdırıp içinde bulunduruyor. Bu halin umumî harpten doğan, kendi hususî şartlarımızla ilgili olan sebeplerini ve gereklerini Cümhuriyet Hükümeti sizin yüksek nazarıncınıza etrafı ile serip anlatmaktadır. Eminim ki millet ve memleketin hayrına olan en isabetli tedbirleri bulacaksınız. Bizim gördüğümüz en tehlikeli hastalık, iki senedenberi cemiyetimiz içinde cümhuriyet hükümetlerini muvaffak etmek için estirilmiş olan zehirli havadır. Bu zamanda hiçbir memleket ağır mahzurları olmayan bir tedbir tasımı yoktur. Milletlerin sıkıntıları maruz olmaları, çaresizdir. Bu devirler, harbe girmiş veya girmemiş memleketlerin hiçbirisi için, engin kazançların bulunması fırsatları değildir.

İztrabı azaltmak, millet tahammülünü arttırmak, muharebe dışında kalmak ve muharebeye girilirse şeref ve selâmetle çıkmak için tek çare, resmi vazife sahiplerine ve en başında Cümhuriyet Hükümetine candan yardım etmektir.

Bütün eksikliklerle beraber en iyi neticeler, ancak hükümet tedbirlerinin dikkatli olarak yürütülmesi ile edilebilirler. Acı ile hatırlanmalı ki millet için işleri için tanzim etmek yolunda Cümhuriyet Hükümetlerinin sarfettikleri gayretlere, iki senedenberi, cemiyetimiz tarafından hiç yardım edilmemiştir.

İşte bugün ilk hallolunacak mesele, umumî itimat havasının lade edilmesidir. Bulamık zamanı, bir daha ele geçmez fırsat sayan eski bataklık çiftlik ağası, ve elinden göze tenefüs ettirmiş havayı ticaret matafı yapmaya yeltenen gözü doymaz vurguncu tüccar ve bütün bu sıkıntıları politika ihtirasları için büyük fırsat sanan ve hangi yabancının milletine hesabına çalıştığı belli olmayan birkaç politikacı, büyük bir millet için bütün hayatına kışab bir surette kunda karmaya çalışmaktadır. Üç beş yüz kişiyi çemeyen bu insanların vatana karşı aşık olan zararlarını gidermek yolu elbette vardır. Devlet ve millette sövmek, milletin nefesine ve hükümetine güvenini zehirlemek iktidarını kimseye vermemelidir. Ticaretin ve iktisadî faaliyetlerin serbestliği bahane ederek milleti soyak haklarını hiç kimseye hiçbir zümreye tanımayabilir. Hırslı politikacıların, millet iradesi üstünde dahil ve harici bir siyaset yürütmelerine asla müsaade etmemelidir.

Aziz arkadaşlarım:

Büyük vazife günleri, Millet Meclisinin büyüklüğünü tecessüm ettirmek için kıymetli fırsatlardır.

Kahraman ve kıymetli ordumuzu hazır bulundurmuş, bugün her zamanda ziyade lazımdır. Vatanda istihsalı arttıracak tedbirler, asil genişlik yollarıdır. Harp içine girmiş ve millet selâmetinin kaygısına düşmüş gibi her mahrumiyeti göze alacak ve bütün millette külfet ve nimette birliktir ve beraberliğini gözlerin önünde canlandırarak zamandayız. Büyük Meclisin ve ondan feyizli ziyalar gibi dağlarak her vatandaşın, Cümhuriyet Hükümetine yardım etmesi lazımdır.

Tarihte büyük meseleler halletmiş bir milletin evlâtıyız. Kendimize, milletimize güvenimiz, her vaziyette en isabetli tedbirleri bulacağımıza güvenimiz, her zamanda fazla kuvvetlidir.

Büyük Millet Meclisi, büyük millî mezyetlerimizin en kuvvetli delillerini tarihimize bir daha kaydedecektir.

SIYASİ İCMAL

Siyasî bir yol

Amerikalılar, harbe girdikten sonra birçok meselelerle uğraşırken Amerikan Alaskaya giden kırk metre genişliğinde münazam bir yol yapmayı da ihmal etmediler ve bitirilen bu yolda Amerika ile Alaska arasında nakliyat başladı.

Bu yolun yalnız askeri değil, siyasi önemi de vardır. Zira Alaska, Amerika kıtasının Sibirya'ya yakın noktasıdır ve leahında buradan Sibirya'ya en tesirli yardımlarda bulunmak kabilidir.

Japonya'nın bugün Rusya'ya karşı güttüğü siyaset ne olursa olsun, ilk fırsatta Rusya'ya Sibirya'da saldırıya ve hattı saldırmak üzere iken cennup batı Pasifikte Amerikalılar ve Avustralyalılar tarafından gösterilen gayret üzerine bunun yapıldığı mütefekilde bir kanaat halindedir. Bu kanaat dolayısıyla Çin de bir dereceye kadar müsterih edecek bir durum bulacaktır.

Bu yolun açılması, Rusya'ya olduğu kadar dolayısıyla Çin de bir dereceye kadar müsterih edecek bir durum bulacaktır. Bu yolun açılması, Rusya'ya olduğu kadar dolayısıyla Çin de bir dereceye kadar müsterih edecek bir durum bulacaktır.

Sa - 1p

Banka avansları ve piyasa

Bankaların gıda maddeleri üzerindeki avans muamelelerini kesiklerini evvelce bildirmişti. Öğrendiğimize göre, bu tedbir, piyasada beklenen mühim tesiri yapmaktadır.

Bu tecrübe karşısında daha bazı ticarî mallar için açılmakta olan kredilerin de kesilmesi düşünülmektedir.

Çorlunun kurtuluş günü

Çorlu, 1 (Husus) — Çorlunun ebedî kurtuluşunun 20 ncı dönüm yılı bu sene de büyük coşkunluklar içinde kutlandı. Bu günün büyüklüğü Azmi Selâh tarafından Kolordu merkezi karşısında söylenen bir nutukla belirtildi, merasime askerî birlikler, okullar iştirak etmiş, gece de bir fener alayı kasabada bir ıyık dalgalı halinde dolaymıştır.

B. M. Meclisi müstesna günlerinden birini yaşadı

(Başı 1 incede) (//)

tr. Bu yolda yürümek istemeyenler bizden değildirler.

Millî Şefin nutuklarından sonra yapılan irtihapta Abdülhalik Renda (Çankırı) reisliğe, Doktor Mazhar Germen (Aygün), Refet Canitez (Bursa), Şemsettin Günaltay (Sivas) reis vekilliklerine, Halit Bayrak (Ağrı), Avni Doğan (Çankırı), İrfan Ferit Alpaya (Mardin) idare amirliklerine, Necmettin Sahir Silan (Bingöl), Bekir Kaleli (Gaziantep), Hamri Selçuk (Hata), Kemal Turan (İsparta), Vehbi Bilgin (Konya) Vedid Üzören (Kütahya) kâtipliklere seçilmişler.

Meclis bundan sonra 19 ikincil-teşrin pazarlığı günü toplanmak üzere ıçtimaına son vermiştir.

Ankara, 1 (Vatan) — Millî Şef, İsmet İnönü, ve sayın refikaları, bugün İpodromu teşrif etmişler ve at koşularını takip etmişlerdir.

Türk gazetecileri

(Başı 1 incede) //

elleri «Rüzgâr gibi geçti», müellif Margaret Mitchell tarafından öyle yemeyine davet edilmişlerdir. Cennup devletlerinin en iyi ananeleri ne uygun olan bu dekor ve yemeler ve haklarında gösterilen misafirverlik gazetecileri memnun ve mütehasis etmiştir. Arkadaşları namına ev sahibesinin şerefine kan dahiin kaldıran Sükrü Esmer şunları söylemiştir:

Cennup devletlerinin misafirverliğinden bahsedildiğini çok defa gördük. Buna bizzat şahit olduğumuz şu anda bunun boş bir kelime olmadığını anlıyoruz. Size takdim edilmek ve sizinle uzun müddet görüşmek imkânını veren fırsatı, takdir ediyoruz. Bu öyle yemeyi hiç bir zaman unutamayacağımız bir hâdisi teşkil ediyor.

Margaret Mitchell, şimal ve cennuplular arasındaki ayrılma harp-ler arasında cennuplular tarafından çıkarılan bir vesikaya imzasını atarak misafirlere hediye etmiştir. Akşam, gazeteciler bahriye gü- nün münasibetle Ticaret odası tarafından verilen bir ziyafete davet olmuştular ve tanınmış iş adamlarından bin kişiye takdim edilmişlerdir.

Mısır cephesinde

Müttefik uçakları bir haftada 800 ton bomba atılar

Kahire, 1 (A.A.) — Dün akşam resmen bildirildiğine göre, müttefiklerin 23 ilkteşrin taarruzundanberi müttefik gece bomba tayyareleri garp gölündeki muharebe meydana ile düşman topları, motorlu taşıtları ve inne sahaları üzerine takriben 800 bin kilo bomba atmışlardır.

Berlin, 1 (A.A.) — Mısırda yeni den düşman büyük zırlı ve piyade kuvvetlerle taarruz etmiştir. Şiddetli savaşlardan sonra bu taarruz, karış hücumlarla durdurulmuştur. Muharebe devam etmektedir.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğratmıştır. Diğer bir pilot bir avdet esnasında 3 er kişilik aralı tabur halinde yürüten bir asker koluna mitralyöz ateşi açmıştır.

Kahire, 1 (A.A.) — Bugün resmen haber verildiğine göre İngiliz hava ordusuna mensup uzun menzilli av uçakları Cuma günü şafakla beraber El Alemein hava alanına inmiş olan Yukers 52 tipi 6 nakliye uçağını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu uçaklardan 4 ü tahrip edilmiş, diğerleri ağır hasara uğramıştır. Yere inmek üzere hava alanı üzerinde dolaşan diğer 2 Yukers düşürülmüştür. Bir müttefik pilotu avdet esnasında takriben 50 mihrer askerini taşıyan bir kamyonu mitralyöz ateşi açmıştır. Kamyon ateş almıştır. Sonradan aynı pilot iki otomobil parkına hücum etmiş ve en az 12 arabayı hasara uğrat

